

سمامک قاجار قبولنو

مرحوم طالقانی با وجود اینکه به اصل حجاب معتقد بود، می‌گفت: «... چه اجباری؟ حضرت آیت‌الله خمینی نصیحتی کردند، مانند پدری که به فرزندش نصیحت می‌کند، راهنمایی‌اش می‌کند که شما این‌چور باشید به این سبک باشید...»؛ به نظر ایشان و انقلابیون این موضوع آن‌گونه نبود که نیاز به مقاومت یا حتی عکس‌العمل منفی داشته باشد. شاید هم تصور اینکه موضوع حجاب فراتر از معنای اعتقاد دینی، تبدیل به نماد یکسان‌سازی سبک زندگی برای ایرانیان شود، اصلا وجود نداشت. کسی فکر نمی‌کرد در آینده ایران دو نوع درک نامتجانس از مقولهٔ حجاب شکل بگیرد، دو دیدگاه اصلی که در یکی معتقدان به دین از زاویهٔ عفت و دستور الهی بدان می‌نگرند و در دومی معتقدان به ایدئولوژی دینی حجاب را «لباسی» و احد در تحکم سبک زندگی تلقی می‌کنند؛ نوعی یونیفرم که باید زندگی فرم و یکنواخت آحاد جامعه را حکایت کند... جالب اینکه مرحوم مرتضی مطهری دیدگاه سوسمی داشت که علاوه بر معنای تبعیدی حکم حجاب، مفهوم جدیدی از کارکردهای اجتماعی و خانوادگی را موضوع بحث قرار می‌داد که می‌شد راجع به صدق و کذب آنها گفت‌وگو کرد: «ای پیامبر به همسران و دختران و زنان مؤمنان بگو جلیباب‌ها (روسری‌ها) خود را بر خویش فرو افکنند.

این کار برای اینکه شناخته شوند و مورد آزار قرار نگیرند بهتر است...» (آیه ۵۹ سوره احزاب) یا در مورد زینت زنان در آیه ۳۱ سوره نور که روشن است منظور از زینت وسیله یا شیء اضافی برای تزئین بدن است مانند گردنبند، گوشواره، خلخال یا انواع زینت‌آلات و زیورات؛ پس، بدن و اندام که جزء خلقت ذاتی انسان است به عنوان زینت محسوب نمی‌شود... با کمترین دقت مشخص می‌شود شان نزول این آیات «بی‌دولتی» و «تامانی طبیعی» جامعه‌های پساودی بوده و این احکام راهکاری عقلی، عملی و سودمند برای جلوگیری از آزار و اذیت و حفظ کرامت بانوان محسوب می‌شد. وجود امنیتی که اکنون از دوش «روسری» برداشته و به دولت‌های مقتدر ملی محول شده تا یا بالابردن ضریب امنیت و سلامت روحی و

سازگاری با کمبود آب در ایران

استاد دانشگاه خوارزمی

بحران آب ایران در حال ورود به پارادایم جدیدی است که اثرات آن در زندگی روزمره میلیون‌ها نفر قابل مشاهده است. امروزه متوسط مصرف سالانه آب در ایران حدود ۹۶ میلیارد مترمکعب تخمین زده می‌شود که این رقم حدود هشت درصد بیشتر از کل منابع آب تجدیدپذیر است (۹۶ میلیارد مترمکعب) با حدود ۵۰ درصد بالاتر از آستانه کمبود کشور (حدود ۵۳ میلیارد مترمکعب) است. بر اساس اطلاعات موجود، حدود نیمی از جمعیت روستایی ایران در منطقه با بحران حداد یا استترس بالای آب زیرزمینی به سر می‌برند. راه‌حل‌های عملی را که به‌طور بالقوه می‌توانند به ایران در مقابله با بحران شدید آب کمک کنند، می‌توان به راه‌حلهایی که به دنبال آن هستند، دسته‌بندی کرد:

- بهبود بهره‌وری آب؛ به عنوان مثال، نوسازی آبیاری، گسترش گلخانه‌ها و بهینه‌سازی الگوی محصول ...
- به‌طور انتخابی برخی از فعالیت‌های فشرده (عمقی) آب باید خاتمه یابد.

سرمایه اجتماعی

ادامه از صفحه اول

از زندگی انجمنی که در آن فعالیت‌های گروهی و جمعی در عرصه‌های مختلف جاری و ساری است، زمینه لازمی برای دموکراسی و حتی توسعه اقتصادی است.

مدتی است که برخی اصلاح‌طلبان رویکرد «اصلاحات جامعه‌محور» را برگزیده‌اند. تاکنون کمتر توضیح داده شده که منظور از اصلاحات جامعه‌محور چیست و چه ویژگی‌هایی دارد. باوجوداین به نظر می‌رسد میان آنچه در تصور و گفتار قائلان این رویکرد است، با نظرات پاتنام قرابت‌ها و شباهت‌هایی هست. تبیین مهم پاتنام از مفهوم اعتماد مبتنی بر زندگی انجمنی، عموماً با عنوان نگاه جامعه‌محور شناخته می‌شود و در مقابل، منتقدان دیدگاه او که کوشیده‌اند اعتماد را بر مبنای کیفیت نهادهای عمومی تبیین کنند، با عنوان نهادگرایان شناخته می‌شوند.

محمود شارع‌پور، محمد فاضلی و الهه اقراریان، در پژوهشی با عنوان «مطالعه بین‌کشوری اعتماد: جامعه‌محوری در مقابل نهادمحوری»، با بررسی تطبیقی ۵۴ کشور از منظر زندگی انجمنی، کیفیت نهادها، سطح دموکراسی و دو صورت کلی اعتماد، یعنی اعتماد نهادی و اعتماد فرایکر، دیدگاه پاتنام را در برابر دیدگاه نهادگرایان بررسی کرده‌اند و نشان داده‌اند رویکرد نهادگرایان به تبیین اعتماد، قدرت تبیین‌کنندگی بیشتری در مقایسه با دیدگاه پاتنام دارد. آنها در کار خود معترف‌اند که درباره ارتباط علیّی بین کارآمدی نهادی و دموکراتیک‌بودن نهادها، نمی‌توان ادعایی داشت؛ یعنی هنوز بر ما معلوم نیست که دموکراتیک‌بودن تضمینی برای کیفیت نهادهاست یا کیفیت نهادها می‌تواند تضمین‌کننده دموکراتیک‌بودن باشد. حتی اگر مشروعیت دموکراتیک را برای بقا و تداوم

روانی جامعه، آزادی بیشتری برای بانوان و همه انسان‌ها ایجاد شود.

شعار «خواهرم! حجاب امنیت است نه محدودیت» در بیلبوردهای شهر نمادی از ایمن طرز فکر و دعوت به این کارزار اقلاعتی بود تا اگر تحقیقا خلافتش ثابت شد، این حکم بی‌اثر شود مثل احکامی که درباره برده‌داری و خیلی از موارد دیگر وجود دارد که حکما سالبه به انتفا، موضوع شده است... اما باید واقع‌بین بود و پذیرفت که این‌گونه شعارناتر اقلاعتی بیشتر ابزاری برای پوششش و تملطیف روش‌های تحکمی در دیدگاه دوم بوده است، نه چیزی بیشتر از آن؛ چون موضوع مهسا امینی ثابت کرد منظور نویسندگان این بیلبورد از امنیت، امنیت خواهران و مادران ما در برابر گشتش ارشاد بود نه در برابر شهروندان بی‌اخلاق! این امکان وجود داشت که با احترام به قرآن و بر اساس دیدگاه سوم، بتوان اصلاحاتی شبیه بن‌سلمان در کشور انجام داد، تا شاید ارزش انسان‌ها نه بر مبنای شکل ظاهری که بر اساس رفتار و گفتارشان سنجش شود. یادمان نرود، املائی ناتواشته غلط ندارد! مروارید هنگامی که از صدف خارج می‌شود ارزش پیدا می‌کند، نه قبل از آن!

در هر حال، این دو دیدگاه اصلی به موازات هم و در قالب ترویج شعارهای اقلاعتی، تولید محتوای مطلوب سبک زندگی و ایجاد محدودیت در آزادی سبک زندگی، همچنان به حیات خود ادامه داد تا سرانجام دیدگاه ایدئولوژیک، یونیفرم خود را برای ورود به جامعه آرمانی بر تن حجاب دینی دوخت! البته این استحاله معنایی از «حجاب» به «لباس»/«یونیفرم» یک‌شبه اتفاق نیفتاد بلکه نتیجه حدود صد سال تحول اندیشه‌ای است که نخستین سلول بنیادین اتوبیای غربی را وارد آتاتومی جنبش‌های سیاسی، مذهبی و فکری جامعه ایران کرد و مورد اقبال همه نیروهای سیاسی قرار گرفت.

فرایند استحاله «حجاب» دینی در «لباس» ایدئولوژی

با اصابت گلوله میرزا رضا کرمانی به تن ناصرالدین‌شاه، راه برای تغییرات اساسی در مشروط‌کردن قدرت مطلق پادشاه باز شد و حرکت مشروطه‌خواهی بخش بزرگی از مبارزان وطن‌دوست، رجال سیاسی و روحانیون مترقی را برای تشکیل دولت با اساس و حکومت قانون متحد کرد. یک دهه بعد، انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ موحی قدرتمند از جریانات فکری در برپایی سریع جامعه‌ای عاری از فقر، ظلم و بی‌عدالتی ایجاد کرد که مدعی بود با کوتاه‌کردن تمامی پیچیدگی‌ها و مضرات مسیر ناهموار لیبرالیسم و سرمایه‌داری سلطه‌جو، پاسخی فوری و هیجان‌انگیز برای دردهای عمیق جامعه تحت ستم دارد. اگر کلیت قانون اساسی

اولا با توجه به عدم تعادل گسترده بین عرضه و تقاضای پایدار برای آب، کاهش بالقوه

نهایی در مصرف آب توسط راه‌حل‌های هدفمند بهره‌وری برای تغییر محاسبات در ایران کافی نخواهد بود. اگرچه سیستم‌های آبیاری مدرن می‌توانند به میزان قابل توجهی در مصرف آب در سطح مزرعه صرفه‌جویی کنند، اما اثربخشی کلی آنها در کاهش مصرف آب در سطح حوضه کم است. علاوه بر این، بیش از نیمی از زمین‌های آبی (یعنی یک‌چهارم کل زمین‌های کشاورزی) در ایران برای چنین تحولی مناسب تلقی نمی‌شود؛ بنابراین مقادیر آبی که می‌توان در ایران از طریق نوسازی آبیاری صرفه‌جویی کرد، در مقایسه با مقادیر فراوان آبی که باید برای کاهش بحران جاری (حدود ۴۴ میلیارد مترمکعب) صرفه‌جویی شود، بسیار ناچیز خواهد بود.

ثانیا هزینه‌های سالانه سازگاری با کمبود آب در ایران از طریق کاهش کشاورزی حدود ۲۵ میلیارد دلار یا حداکثر ۵٫۵ درصد از تولید ناخالص داخلی پیش‌بینی‌شده ایران در آینده خواهد بود.

بر اساس تحلیل کارشناسی موارد زیر پیشنهاد می‌شود:

۱- تولیدات کشاورزی باید به میزان قابل توجهی کاهش یابد. حتی در صورت عدم کاهش در نظر گرفته‌شده در کشاورزی، این احتمال وجود دارد که کمبود آب و فرسودگی خاک منجر به کاهش ناخواسته و کنترل‌نشده در تولید بخش کشاورزی در درازمدت شود. برآی جریان کاهش میزان غذای مورد نیاز کشور، ایران باید سالانه ۳۰۰ دلار اضافی برای هر

زندگی انجمنی اعتمادکردن را تسهیل می‌کند.

۳- سرمایه اجتماعی یک باور است؛ باور مردمی که در زندگی انجمنی مشارکت می‌کنند، به اینکه می‌توان به دیگران اعتماد کرد.

۴- سرمایه اجتماعی یک هنجار اجتماعی است، هنجار معامله به مثل، یعنی عمل متقابل؛ یعنی اگر شما در موضوعی به کسی اعتماد کردید، متقابلا انتظار دارید با احتمال می‌رود که او نیز در موقعیت دیگری به شما اعتماد کند. اگر سرمایه اجتماعی در جامعه‌ای وجود داشته باشد، هنجار معامله به مثل تقویت می‌شود. پیامد آن، نوعی همکاری اجتماعی که در جامعه شکل می‌گیرد که منجر به شکل‌گیری و تقویت دموکراسی می‌شود. روستائین، متفکر دیگری که منتقد پاتنام است، معتقد است سرمایه اجتماعی دو جزء دارد:

۱- فعالیت در شبکه‌های اجتماعی به صورت داوطلبانه به منزله یک رفتار
۲- این باور که دیگران قابل اعتمادند.
بنابراین سرمایه اجتماعی جامعه‌ای بالاست که دو خصیصه داشته باشد: اول، مردم آن در انجمن‌ها و شبکه‌های فعالیت‌های داوطلبانه مشارکت کنند. دوم، مردم به همدیگر اعتماد داشته باشند و روی کنش‌های متقابل و مشروط یکدیگر حساب باز کنند. با این وصف بنا بر تعریف، سرمایه اجتماعی، حاصل جمع فراوانی پیوندهایی که مردم در انجمن‌ها و شبکه‌های اجتماعی در سطح جامعه دارند، ضرب در میزان اعتماد مردم به این پیوندها است. به‌عنوان نمونه اگر فرض کنیم که جامعه‌ای ۱۰۰ انجمن، شبکه یا نهاد اجتماعی دارد که افراد در آنها مشارکت فعالانه داوطلبانه دارند و میانگین اعتماد اعضای هریک از این انجمن‌ها به آن نهاد، به‌طور فرضی پنج باشد، عدد سرمایه اجتماعی این جامعه ۵۰ خواهد شد. با این توضیح هرچه تعداد انجمن‌ها و نهادهای مدنی بیشتر باشند، هرچه افراد بیشتری در این انجمن‌ها عضو شوند، هرچه میزان اعتماد افراد به داوطلبان است، میانگین اعتماد اعضای اجتماعی در جامعه بالاتر خواهد بود. با این توضیح، از چند

مشروطه را دستاورد دانش متعارف تجددخواه غربی که به خوبی توانسته بود مقدمات حکومت قانون را پی‌ریزی کند، فرض کنیم؛ رسیدن به جامعه آرمانی جدید را می‌توان نتیجه کوشش پیروان بی‌شمار تجددخواهی در دنیای شرق دانست که به موازات جنبش مشروطه، طرز فکری جدید برای تعبیر و تفسیر جهان ارائه می‌داد که به‌شدت مورد اقبال فشر-تحصیل‌کرده و الیت ایرانی قرار گرفت. برای دوره‌ای که ایران از عصر مبتنی بر ارباب-رعیتی زراعت و کشاورزی به سمت و سوی یک کشور برخوردار از مظاهر عصر صنعت و شهروندی حرکت می‌کرد، نفوذ ایدئولوژی شرقی و دستگاه فلسفی آن از نظر انسجام فکری و اتحاد روش‌های انقلابی برای تحولات سریع اجتماعی، قدرت اقلاعت‌گری و جذابیت بیشتری نسبت به دنیای غرب داشت. فهم تار و پود تمدن و اندیشه سازنده تمدن غرب به زحمت در برخی از ایرانیان فرنگ‌گرفته به‌گونه‌ای عمیق اثر کرده بود. شناخت غرب و درک و هضم مهندسی اجتماعی‌اش با آن همه پیچیدگی‌های فلسفی-حقوقی-رومانتیک برآمده از رنسانس و انقلاب صنعتی در آن مدت کوتاه برخورداری از علوم انسانی جدید اصلا برای الیت ایرانی به‌جز معهود سیاست‌مداران روشنفکر امکان‌پذیر نبود؛ شاید به‌جز محمدعلی فروغی به زحمت بتوان فیلسوفی عمل‌گرا یافت که آگاهی عمیق از مشرب و نحله‌های فکری غرب را به نحوی کاربردی و تکنیکی توانسته باشد در خدمت پیشرفت کشور به عنوان یک رجل سیاسی «تاریخ‌فهم» شکل داده باشد.

در عوض، فهم مکتوبات انقلابی با آن همه اغواگری‌های اتوبیایی برای ریشه‌کن کردن سریع فقر و بدبختی و تحلیل‌های خطی و سطحی از ایجاد جامعه بی‌طبقه و برپایی عدالت، کاری آسان و شیرین بود. اما همه توشه‌ای که روشنفکر سیاسی برای تحلیل تمدن و فرهنگ غرب به عاریت گرفته بود و بی‌وقفه به آن حمله می‌کرد، از انبان ادبیات انقلابی و احساسی ایدئولوژی جدید شرق مشعشع می‌شد. نسلی از روشنفکران سیاسی که ضمیم درمند، احساسات و عواطف نسل سرخورده بعد از مشروطیت را بیرون از دایره سیاست‌مداران روشنفکر و متفکر نمایندگی می‌کرد. قاطبه روزنامه‌نگاران و روشنفکران در شکل احزاب سیاسی، گروه‌های مسلح یا ادیب، شاعر، نویسنده و... جملگی یک ویژگی داشتند: اعتراض قهری به اساس وضع موجود.

گفت‌مان نهادمند و کاملا یک‌طرفه این مبارزه قهری را به نحوی نمادین در نهضت جنگل و بعد در گروه ۵۳ نفر و در آموزه‌های فکری-سازمانی حزب توده

نفر برای واردات مواد غذایی هزینه کند.

۲- سیاست‌گذاران باید از شعار تجلیل از خودکفایی غذایی دست بردارند که با توجه به محدودیت منابع طبیعی و دسترسی ایران به فناوری، تنها بار سنگینی بر دوش محیط زست و نسل‌های آینده است. در عوض تمرکز باید بر تضمین امنیت غذایی کشور باشد، بدون نگرانی از اینکه غذا از کجا نشئت می‌گیرد. سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (فائو) امنیت غذایی را این‌گونه تعریف می‌کند: وضعیتی که زمانی وجود دارد که همه مردم در همه زمان‌ها دسترسی فیزیکی، اجتماعی و اقتصادی به غذای کافی، ایمن و مغذی داشته باشند که نیازهای غذایی و غذای آنها را برآورده کند. بنابراین امنیت غذایی هیچ فرضی پیشینی درمورد اینکه غذا از کجا منشأ می‌گیرد، ندارد، بلکه روی دسترسی عادلانه و پایدار غذا به مردم تمرکز می‌کند.

۳- کارشناسان باید تلاش‌های خود را برای ایجاد یک چارچوب مؤثر حکمرانی آب که شامل یک حساب دقیق از در دسترس بودن آب و مجموعه‌ای از قوانین عادلانه و مقرون‌به‌صرفه برای توزیع آب بین ذی‌نفعان مختلف باشد، اختصاص دهند. کارشناسان همچنین باید واقعیت‌های موضوع را به وضوح و صادقانه برای مردم و سیاست‌گذاران توضیح دهند و از اظهارات پوپولیستی (مثلا صرفه‌جویی در کشاورزی و آب امکان‌پذیر است) یا استدلال‌های بی‌محتوا (مثل «بحران آب» در مقابل «ورشکستگی آب») اجتناب کنند.

راه می‌توان میزان سرمایه اجتماعی یک جریان سیاسی را سنجید.

اولین و مهم‌ترین راه، خود انتخابات است.

رای‌دادن فی‌نفسه یک کنش داوطلبانه و فعالانه است که می‌تواند اعتماد یا عدم اعتماد مردم به یک جریان سیاسی و میزان آن اعتماد را نشان دهد. پایگاه رای یک جریان سیاسی را می‌توان یک شبکه اجتماعی در نظر گرفت که البته لزوما پیوندهای آن می‌تواند دائمی و مستحکم نباشد. انتخابات، بیش از اینکه عامل افزایش یا کاهش سرمایه اجتماعی باشد، سنجه‌ای است که بر مبنای آن می‌توان میزان سرمایه اجتماعی یک جریان سیاسی را سنجید. در واقع، شرکت‌نکردن در انتخابات، فارغ از هر مدعی سیاسی که داشته باشد، نوعی امتناع از آزمون‌شدن و سنجش سرمایه اجتماعی است. حتی اگر انتخابات، آزادانه و منصفانه نباشد، می‌توان با ابتکارنای به گونه‌ای از فرصت آن بهره برد که عود سرمایه اجتماعی جریان سیاسی‌مان مشخص شود. دومین راه، تعداد انجمن‌ها و نهادهای مدنی است. هرچه شبکه‌های اجتماعی یا نهادهای مدنی یک جریان سیاسی بیشتر باشد، زمینه لازم برای افزایش سرمایه اجتماعی آن مهیات است. مهم‌تر از تعداد انجمن‌ها، تعداد اعضای این انجمن‌هاست. با در نظر گرفتن میزان ثابتی از اعتماد، سرمایه اجتماعی ۴۰ انجمن با میانگین پنج عضو، با سرمایه اجتماعی چهار انجمن با میانگین ۵۰ عضو برابر است؛ بنابراین سومین راه، تعداد اعضای انجمن‌هاست.

چهارمین راه، میزان انرژی، وقت، پول و مایه‌ای است که اعضای یک نهاد مدنی به شکل داوطلبانه برای فعالیت آن می‌گذارند که می‌تواند نشاننده اعتمادی باشد که به این نهاد دارند. هرچه افراد حاضر باشند وقت بیشتری را در یک نهاد مدنی صرف کنند یا کمک مالی بیشتری برای فعالیت‌های آن داشته باشند، می‌توان انتظار داشت که احتمالا سرمایه اجتماعی آن نهاد بالاتر باشد. امکان است راه‌های دیگری را نیز بتوان در نظر گرفت؛ اما با فرض این چهار راه، می‌توان درباره

روّیایی دارم از جنس انتخاب (۲)

تأملی بر «لایحه حمایت از خانواده از طریق ترویج فرهنگ عفاف و حجاب»

ایران و فعالیت سیاسی-نظامی بین شهریور ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲ به وضوح می‌توان دید که سپس از طریق کاتالیزورهای همچون فدائیان اسلام، مجاهدین خلق، بازگان، شریعتی، جلال و تقریبا قاطبه روشنفکران و نویسندگان تا شاعر و سراینده در ساختار فهمی خویشاند از سوسیالیسم و اسلام، ایدئولوژی را بنیان گذاشت که الهام‌بخش انواع و اقسام ریزایدئولوژی‌هایی شد که همه بر یک اصل اشتراک دارند: تحمیل سبک زندگی واحد به آدم‌های تحت فرمان خود.

پیروزی روشنفکر سیاسی بر سیاست‌مدار روشنفکر؛ شکاف جهان‌بینی بین دو نحله تفکر ملهم از روسیه انقلابی و فلسفد حکمرانی غرب، فشر فریخته جامعه را طبیعتا به دو گروه واقع‌گرا به دقت تبیین و تدوین شده است. سیاسی و سیاست‌مداران روشنفکر تقسیم کرده بود که هیچ‌گاه زبان مشترکی برای گفت‌وگو نیافتند. به این ترتیب، جامعه ایران برای یک رستاخیز بزرگ در آزمون آرمان‌شهر مطلوب آماده می‌شد و البته در این‌گذار تاریخی تحقیقا هیچ فرقی نمی‌کرد، کدامیک از جریانات سیاسی حاکم شود. طرح مدینه فاضله‌ای که از چهل‌واندی سال پیش با دخال‌ت در زندگی خصوصی آغاز شد و تکمیل آنرا به «روشنفکران» سیاسی و تاریخ، ذیل مکتب‌های آرمان‌گرا به دقت تبیین و تدوین شده است. هدف اصلی، گریز از سیلان هراکلیتی است که در انقلاب‌های اجتماعی ظاهر می‌شود؛ اینکه بتوان با تاسیس سیستمی چنان در حد کمال از روند کلی تاریخ برکنار ماند. پس، اجرای برنامه‌ای در دستور کار گرفت که هزاران سال پیش و به‌ویژه در سده اخیر صحنه آزمون نسخه‌های گوناگون مکاتب جبر تاریخ بوده است. نسخه‌ای جدید که طبق معمول این چند هزار سال با معرفی نماد «لباس‌آحاد» برای زنان و مدل خاصی از یقه و آستین و ریش برای مردان، از مقوله اعتقاد گذر کرده و سبک زندگی (خرده‌فرهنگ زیستی) مربوط به قشری خاص را در گذر زمان به یک الگو برای کل کشور ارتقا داد که پوشش بیرونی فقط مظهر پیروی از این سبک بود، تصویری از انسان مطلوب جامعه ایدال بر نوم بزرگ ایران ترسیم می‌شود که تفاوت اساسی با دیگر الگوهای مکاتب آرمان‌گرا ندارد.

لایحه عفاف، ملخص جزء به جزء، بندها و تبصره‌های این رستاخیز بزرگ فرهنگی است که در بهمن ۵۷ برده‌برداری شد و حکمت ایران اکنون ما را شکل داده است؛ هرچند، شگفتی تاریخ، تکرار دقیق اقتضای ذات وقایع‌اتفاقیه در این مورد است!

✦ وکیل دادگستری و پژوهشگر در حقوق سایر و توسعه

ادامه از صفحه اول

کار به دست‌کاردان

یکی اعتراض و تجمع روبه‌روی ساختمان اوقاف را و دیگران اطلاع‌رسانی، آگاه‌سازی، روشنگری، بیدارکردنشان از خواب ناز، مطالبه‌گری و... را. یکی می‌گفت باید با مسالمت دست به دامن همه ذی‌نفعدان محلی بازار و سنگلج بشویم و به هیئت‌های بزرگی مثل کربلای‌ها، انجمن‌های اسلامی بازاری‌ها و کانون‌های مذهبی مساجد قدیمی بازار مراجعه کنیم و دیگری تقویت هیئت و بازرس میراث و در نهایت نامه به رهبری برای اقدامات متخلفانه اوقاف را چاره کار می‌دانست. فعالان سنگلج گفتند که طی دو سال اخیر خیلی تلاش کرده‌اند. بعد از نامه‌نگاری با اوقاف، استشهاد محلی با صد امضا را برده بودند شورای شهر، خدمت آقای آقامیری و مدتی پیکپر بوده‌اند. از حوزه مروی هم قول گرفتند، اما در نهایت، هیچ کاری برای مسجد انجام نشد. با خود فکر کردم که بهترین کسی که می‌توان از او برای وساطت و چاره‌جویی در این‌گونه موارد مدد جست، آقای دکتر حاجوی، مدیر جدید دفتر حفاظت از بافت قدیم

تهران است که اخیرا با علاقه ویژه برای تلاش در زمینه حفاظت از بافت و بناهای میراثی تهران از متخصصان امر مشارکت طلبیده است.

در خاتمه می‌توان این پرسش را مطرح کرد که چرا تحت نام «میراث» بعضی چیزها حفظ می‌شوند و بعضی نمی‌شوند؟ کدام نیروها بر حفظش اصرار دارند و کدام به حذفش؟ درک ما از چسبئی فرهنگ، اخلاق، امر سیاسی، هویت و غایت‌های مطلوبی که برای یک جامعه خوب می‌شناسیم، همه و همه در ساخت این‌واژه دخیل‌اند و هریک می‌توانند موضوع مناقشه‌ای باشند که هرگونه پیش‌فرض درباره مفهوم میراث و چسبئی موجودیتش را شکل می‌دهد و درعین‌حال زیر سؤال می‌برد.

جهاد سازندگی، جهاد کلامی جهاد وعده‌درمانی

۱۰- هرچند برقی‌کردن اتومبیل‌ها فی‌نفسه امر مثبت و مناسبی است و برخی کشورهای اروپایی گفته‌اند که تا سال ۲۰۳۵ همه اتومبیل‌ها برقی خواهد شد، ولی آنان برنامه‌ای برای خارج‌کردن اتومبیل‌های بنزینی موجود از جامعه، تولید برق کافی و ایستگاه‌های شارژ در سراسر کشور، فعال‌بودن مراکز تحقیق و توسعه برای بهترشدن سیستم برقی اتومبیل‌ها را پیش‌بینی کرده‌اند که ما برای هیچ موردی برنامه نداریم و حتی برای تأمین مالی همین وعده ارائه‌شده امکان‌یابی نشده است، برای صرفه‌جویی در سوخت اول باید فکری برای اتومبیل‌های موجود کرد.

۱۱- قیمت بین‌المللی اتومبیل‌های برقی تقریبا دو برابر اتومبیل‌های بنزینی مشابه است؛ یعنی واردات آن دو برابر ارز می‌خواهد و حتما ساخت آن در داخل ارزبری درخور توجهی دارد. فقط یک قلم باثری برای اتومبیل‌های برقی تقریبا ۸۰۰ دلار است. اینها نمونه‌ای است از جهاد وعده که هم وعده تحقق نمی‌یابد و هم نام جهاد ملوکوت می‌شود. می‌شود که جهاد است که جهاد وعده‌درمانی را به فراموشی بسپاریم.